

Datum
2021-11-08
Adress
205 80 Malmö
Diarienummer
ASN-2021-8644

Yttrande

Till
Kommunfullmäktige

Remiss angående Motion av Magnus Olsson (SD) om att upprätta en kommunövergripande handlingsplan för suicidprevention STK-2021-584

Arbetsmarknads- och socialnämnden föreslås besluta att lämna följande yttrande:

Sammanfattning

Sverigedemokraterna yrkar att kommunfullmäktige i enlighet med motionens intentioner uppdrar åt kommunstyrelsen att inleda ett arbete för att ta fram en kommunövergripande handlingsplan för suicidprevention i Malmö stad.

Arbetsmarknads- och socialnämnden menar att suicidprevention är en mycket viktig samhällsfråga som berör båda den egna nämnden och Malmö stads övriga nämnder. Suicidprevention bör vara en del i Malmö stads folkhälsoarbete och integreras i stadens folkhälsopolicy som just nu är under revidering. Suicidprevention ska inte hanteras som en separat fråga i en egen handlingsplan som endast omfattar suicidprevention. Folkhälsopolicyn ger en målbild för vad staden ska göra för att förbättra folkhälsan för malmöborna. En folkhälsopolicy utgår från den befintliga organisationen där samtliga nämnder hanterar och arbetar med folkhälsofrågorna utifrån sina grunduppdrag som en del i ordinarie verksamhet.

Beslut som handlar om att ta fram nya kommunövergripande handlingsplaner bör överensstämma med stadskontorets kommande förslag på former för en mer samordnad styrning genom nämndsövergripande styrdokument eller alternativa styrmetoder.

Inom arbetsmarknads- och socialnämnden pågår redan ett aktivt arbete med suicidprevention i den reguljära verksamheten utifrån nämndens grunduppdrag. Arbetet kommer att intensifieras under kommande år med stöd från den samordnare för suicidprevention som anställts av Funktionsstödsnämnden genom statliga stimulansmedel.

Mot bakgrund av vad som framförts föreslår nämnden att motionens förslag om att ta fram en kommunövergripande handlingsplan för suicidprevention i Malmö stad avslås.

Yttrande

Arbetsmarknads- och socialnämnden menar att suicidprevention är en mycket viktig samhällsfråga som berör både den egna nämnden och Malmö stads övriga nämnder. Frågan behöver uppmärksammas och spridas. Suicid är starkt kopplat till folkhälsan i stort och det behövs ett brett sektorsövergripande arbete för att minska antalet suicid. Suicidprevention bör vara en del i Malmö stads folkhälsoarbete och integreras i stadens folkhälsopolicy som just nu är under revidering. Suicidprevention ska inte hanteras som en separat fråga i en egen handlingsplan som endast omfattar suicidprevention. Folkhälsopolicyn ger en målbild för vad staden ska göra för att förbättra folkhälsan för malmöborna. En folkhälsopolicy innehåller inte detaljerade praktiska utvecklingsmål utan utgår istället från den befintliga organisationen där samtliga nämnder hanterar och arbetar med frågorna utifrån sina grunduppdrag som en del i ordinarie verksamhet.

Det finns en risk med att ha för många parallella och för detaljerade planer som ligger utanför ordinarie styr- och ledningsprocesser. Stadskontoret har sedan flera år ett pågående uppdrag att göra en översyn av kommunövergripande styrdokument. Det har också i uppdrag att utveckla former för en mer samordnad styrning genom nämndsövergripande styrdokument eller alternativa styrmetoder. Förslaget att ta fram en ny kommunövergripande handlingsplan för suicidprevention eller folkhälsopolicy bör överensstämma med stadskontorets kommande förslag.

Om det beslutas att en handlingsplan ska tas fram är det av yttersta vikt att framtagandet görs i samverkan med de nämnder och verksamheter som berörs så den inte blir motstridig till eventuellt redan pågående suicidpreventivt arbete i kommunen.

Sedan flera år har Malmö stad erhållit statliga stimulansmedel inom ramen för *Insatser inom området psykisk hälsa och suicidprevention*. Arbetsmarknads- och socialnämnden har bland annat använt medlen till aktiviteter i samverkan med Region Skåne i syfte att öka samverkan mellan socialtjänst och regionens psykiatri, öka tillgängligheten till stöd och behandling av god kvalitet, och att främja hälsa och förebygga och motverka psykisk ohälsa och suicid. Aktiviteterna har innefattat kompetensutveckling av personal i metoder som används både inom BUP¹ och socialtjänsten; psykologtjänst som riktas mot HVB för unga och Barnahus/våldsutsatta; samverkan kring gaming/spelberoende hos unga samt utveckla metoder att arbeta med unga vuxna med ett riskbruk/missbruk av opioider.

Arbetsmarknads- och socialnämnden arbetar idag med suicidprevention på olika sätt. Flera verksamheter inom förvaltningen har sett behov av och tagit fram verksamhetsanpassade rutiner för hur man ska agera vid självmord och självmordsförsök bland aktuella brukare. Två olika kompetenshöjande insatser som omfattar suicidprevention ingår i förvaltningens kompetensförsörjning ”bas” för samtliga medarbetare. Dessa är SPISS (Suicidprevention i svensk sjukvård) samt MHFA² (Första hjälpen till psykisk hälsa).

¹ Barn- och ungdomspsykiatri

² Mental Health First Aid

Arbetet kring suicidprevention kommer att intensifieras under kommande år med stöd från den samordnare för suicidprevention som anställts på Funktionsstödsnämnden genom statliga stimulansmedel.

Mot bakgrund av vad som framförts föreslår nämnden att motionens förslag om att ta fram en kommunövergripande handlingsplan för suicidprevention i Malmö avslås.

Konsekvenser ur ett barnrättsperspektiv

Allt fler barn och unga i Sverige rapporterar psykisk ohälsa och antalet som diagnosticeras med psykiatriska tillstånd har ökat kraftigt. Barn och unga som tidigt diagnosticeras med t.ex. depression och ångestsyndrom riskerar att bli långvarigt sjuka och då ökar också risken för självmordsförsök och självmord. Flickor och unga kvinnor är överrepresenterade vad gäller självupplevd och diagnosticerad psykisk ohälsa. Det gäller också barn och unga med exempelvis funktionsnedsättning, asylsökande och nyanlända samt hbtq-personer som oftare än andra uppger ett nedsatt psykiskt välbefinnande. Ökningen av psykisk ohälsa bland barn och unga kan medföra en ökad grupp av unga i befolkningen som får svårt att etablera sig på arbetsmarknaden och i vuxenlivet.³

Ungefär 50-60 personer i åldrarna 10-19 tar sina liv varje år i Sverige, och nästan 200 slutenvårdas på sjukhus för självmordsförsök och självskador. Självmord och självmordsförsök bland barn under 10 år är ovanligt, och självmordsdiagnostiseringen är oftast osäker.⁴

Barn och unga har enligt FN:s konvention om barnets rättigheter rätt till liv och utveckling. Ingen minderårig ska behöva hamna i en sådan situation så att den enda utvägen upplevs vara att avsluta sitt liv. Viktigt ur ett barnrättsperspektiv är att personer som jobbar inom socialtjänstens verksamheter har kunskap om tecken på och risker för vad som kan vara tecken på förestående suicidhandlingar.

Arbetsmarknads och socialnämnden arbetar aktivt med suicidprevention genom olika insatser inom ramen för nämndens uppdrag och reguljära arbete, vilket även omfattar barn och unga. En kommunövergripande handlingsplan skulle inte ha någon direkt påverkan på nämndens suicidpreventionsarbete ur ett barnrättsperspektiv.

Konsekvenser ur ett jämställdhetsperspektiv

Sju av tio personer som begår självmord i Sverige är män. Mycket pekar på att snäva normer för maskulinitet är en bidragande orsak till att fler män än kvinnor tar sina liv. Män söker hjälp i mindre utsträckning än kvinnor och uppvisar också andra tecken på depression än kvinnor. Det kan göra det svårare att fånga upp mäns och pojkars psykiska ohälsa i tid.

³ Insatser inom området psykisk hälsa och suicidprevention - Överenskommelse mellan staten och SKR 2021–2022

⁴ [Det vet vi om självmord bland unga | Karolinska Institutet \(ki.se\)](#)

Kvinnor är överrepresenterade när det gäller självmordsförsök⁵ och tvångsvård för självskadebeteende⁶. Unga hbtq-personer har också en kraftigt ökad risk för självmordstankar och självmordsbeteende. Var fjärde homo- eller bisexuell ung kvinna har övervägt att ta livet av sig och 40 procent av alla unga transpersoner har någon gång försökt ta sitt liv.⁷

Mot bakgrund av ovanstående framstår det förebyggande arbetet på universell preventionsnivå som mycket angeläget. En medvetenhet om skillnader mellan pojkar och män och flickor och kvinnor, och arbetssätt anpassade därefter är betydelsefull. Arbetsmarknads och socialnämnden arbetar fortlöpande med att säkerställa ett jämlikhets- och jämställdhetsperspektiv i det reguljära arbetet med beslut, planering, uppföljning och förbättring av verksamheter. En kommunövergripande handlingsplan skulle inte ha någon direkt påverkan på nämndens suicidpreventionsarbete ur ett jämställdhetsperspektiv.

Konsekvenser ut ett ekonomiskt perspektiv

Då nämnden redan arbetar med suicidprevention inom ramen för det reguljära arbetet och uppdraget, skulle en kommunövergripande handlingsplan inte få några ekonomiska konsekvenser.

Ordförande

.....
[Förnamn Efternamn]

[Fyll i titel]

.....
[Förnamn Efternamn]

[Här anger du om det finns reservationer/särskilda yttranden]

⁵ [Fakta om självmord \(suicidezero.se\)](https://suicidezero.se)

⁶ [Nationella vård- och insatsprogram Självskadebeteende \(vardochinsats.se\)](https://vardochinsats.se)

⁷ Insatser inom området psykisk hälsa och suicidprevention - Överenskommelse mellan staten och SKR 2021–2022